

Звіт про стратегічну екологічну оцінку

**до проекту Програми економічного і
соціального розвитку Добропільської
міської територіальної громади
на 2023 рік**

2022 рік

ЗМІСТ

	Вступ	3
1	Зміст та основні цілі проекту Програми економічного і соціального розвитку Добропільської міської територіальної громади на 2023 рік (далі – Програма), його зв’язок із іншими документами державного планування (далі – ДДП)	4
2	Характеристика поточного стану навколишнього природного середовища та здоров’я населення і прогнозні зміни цього стану, якщо проект Програми не буде затверджено	5
3.	Характеристика стану довкілля та умов життєдіяльності і здоров’я людей на територіях, які можуть зазнати впливу в результаті реалізації Програми	15
4.	Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров’я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом	20
5.	Зобов’язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов’язані із запобіганням негативного впливу на здоров’я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються Програми, а також шляхи врахування таких зобов’язань під час підготовки Програми	21
6.	Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров’я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових, постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	23
7.	Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом’якшення негативних наслідків виконання Програми	25
8.	Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки).	26
9.	Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання змін до Програми для довкілля, у тому числі для здоров’я населення	27
10.	Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров’я населення (за наявності)	29
11.	Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію	29
12.	<i>Список використаних джерел</i>	32

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція сталого розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально- економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегічна екологічна оцінка документів державного планування дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування. Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування.

В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки. З 12 жовтня 2018 року в Україні вступив в дію закон «Про стратегічну екологічну оцінку». Відповідно до ст. 2 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» цього закону з 1 січня 2020 року стратегічна екологічна оцінка повинна здійснюватися для програм економічного і соціального розвитку міст.

1. Зміст та основні цілі проекту Програми (далі – Програми) економічного і соціального розвитку Добропільської міської ТГ на 2023 рік, його зв'язок із іншими документами державного планування (далі – ДДП).

Проект Програми економічного і соціального розвитку Добропільської міської територіальної громади на 2023 рік (далі – Програми) розроблено відділом економіки Добропільської міської ради управління та відділів виконкому міської ради, підприємств, організацій та установ міста на виконання розпорядження голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 20 вересня 2022 року № 437/5-22 «Про розробку проекту Програми економічного і соціального розвитку Донецької області на 2023 рік» та розпорядження начальника міської військової адміністрації від 30.09.2022 № 13 «Про розробку проекту Програми економічного і соціального розвитку Добропільської міської територіальної громади на 2023 рік».

Законодавчою базою для розробки Програми є закони України: від 23.03.2000 № 1602 - III «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про правовий режим воєнного стану» та постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 «Про розроблення прогнозних програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету», від 11 березня 2022 року № 252 «Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану».

Програму розроблено на основі результатів економічного і соціального розвитку за 2022 рік та загальних проблем, з урахуванням головних пріоритетів в роботі облдержадміністрації по соціально-економічному розвитку області на 2023 рік та Стратегії розвитку Донецької області на період до 2027 року, затвердженої розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 17 лютого 2020 року №147/5-20 та Стратегії розвитку Добропільської міської територіальної громади до 2030 року (далі – Стратегія Добропільської МТГ), затвердженої рішенням Добропільської міської ради від 15 квітня 2020 року №7/70-6.

Програма визначає мету соціально-економічного розвитку Добропільської міської територіальної громади на 2023 рік, актуальні проблеми соціально-економічного розвитку з визначенням шляхів їх вирішення, пріоритетні напрями розвитку міста, засоби та шляхи їх досягнення.

Головною метою програми економічного і соціального розвитку Добропільської міської територіальної громади (далі - ТГ) на 2023 рік є захист та безпека населення, функціонування бюджетної сфери, комунальних підприємств у період воєнного та післявоєнного стану, фінансове забезпечення заходів територіальної оборони, підтримка ВПО, збалансованість економіки, залучення інвестицій для відновлення інфраструктури та подальшого розвитку громади.

Основними пріоритетами в роботі місцевих органів виконавчої влади визначені:

- забезпечення безпеки та евакуації наявного населення;
- забезпечення населення комунальними послугами;
- забезпечення соціального захисту населення громади та громадян вимушено переміщених з територій проведення АТО/ООС та воєнної агресії росії,
- забезпечення надходження коштів до міського бюджету та його збалансованості в умовах воєнного стану;
- сприяння залученню інвестицій для реалізації інфраструктурних проектів

Фінансування заходів проекту Програми здійснюватиметься за рахунок бюджетних коштів державного та місцевого рівнів, а також шляхом залучення ресурсів підприємств, інвесторів, міжнародних організацій та проектів міжнародної технічної допомоги.

З метою забезпечення цілісності системи планування регіонального розвитку проект Програми враховує положення програмних документів, які діють на державному та регіональному рівнях, а саме:

- положення Указу Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»;

Державна Стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695;

- План заходів на 2021-2023 роки з реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 року, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 №695;

Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08 листопада 2017 року № 820-р;

Стратегія розвитку Донецької області на період до 2027 року та План заходів з реалізації у 2021-2023 роках Стратегії розвитку Донецької області на період до 2027 року, затверджені розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 17 лютого 2020 року № 147/5-20.

Місто є підписантом Угоди мерів. Міською радою розроблено та затверджено План дій сталого енергетичного розвитку та клімату Добропільської міської ТГ на період до 2030 року. В муніципальному секторі впроваджена система енергоменеджменту та енергомоніторингу.

Процедура СЕО дає можливість оцінити наслідки реалізації проекту Програми на довкілля, у тому числі на здоров'я населення, розробити заходи із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків її здійснення.

2. Характеристика поточного стану навколишнього природного середовища та здоров'я населення та прогнозні зміни цього стану, якщо проект Програми не буде затверджено.

До складу Добропільської міської територіальної громади (рішення Добропільської міської ради про об'єднання №7/42-1 від 18.04.2018р.) увійшли: місто Добропілля, місто Білицьке та селища міського типу Водянське та Святогорівка, села: Ганнівка, Кутузівка, Рубіжне Світле, Красноярське, Новий Донбас, Шевченко, Вікторівка, Вірівка, Копані, Нововікторівка, Новоукраїнка.

Добропільська міська ТГ розташована в північно-західній частині Донецької області, у степовій зоні на лівому березі річки Бик (басейн Дніпра).

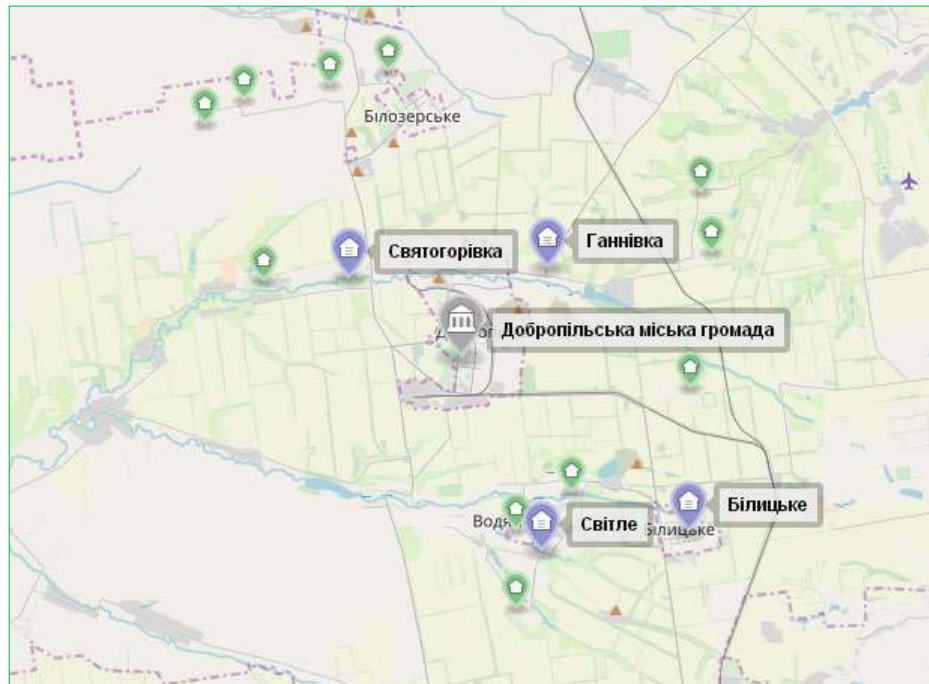

Рис.1.

Добропільська міська територіальна громада, Донецька обл.

м. Добропілля - адміністративний центр Добропільської міської територіальної громади (ТГ), сучасне, розвинуте шахтарське місто обласного підпорядкування.

Фізико-географічна характеристика території

Добропільська міська ТГ розташована у південно-східній частині України.

Площа території об'єднаної територіальної громади – 266,29 км². Чисельність населення громади становить 43827 осіб (у тому числі: міське населення - 39898 осіб та сільське - 3929 осіб), окрім цього, внутрішньо переміщені особи, які зареєстровані на території Добропільської ТГ в кількості 7200 осіб.

Адміністративним центром територіальної громади є місто Добропілля, яке розміщене за 97 км на північний захід від обласного центру – м. Донецька та на відстані 65 км від міста Краматорськ, за 29 км від міста Покровськ.

Має розвинуті транспортні зв'язки, які здійснюються приватними та відомчими автобусами, залізничним транспортом.

Зовнішні зв'язки з населеними пунктами Донецької області і України забезпечуються мережею автошляхів місцевого значення, по яких (до запровадження воєнного статну) здійснювалося регулярне транспортне сполучення.

Клімат

Клімат в районі Добропільської міської ТГ помірно-континентальний, що характеризується високою літньою температурою повітря, недостатньою кількістю

атмосферних опадів, рідкісними сильними дощами і значними сухими вітрами переважно східного і південно-східного напрямку, що викликають влітку посуху, взимку різке зниження температури із частими відлигами. Тривалість опалювального сезону 180 днів на рік. Найхолоднішим місяцем є січень, середня температура місяця $-6,4^{\circ}\text{C}$. Найтеплішим місяцем є липень, середня температура $+21,7^{\circ}\text{C}$, після якого починається зниження температури. Перехід температури через 0°C навесні відбувається в другій декаді березня, а восени – в третій декаді листопада.

Глибина промерзання ґрунту в даному районі становить 0,5 – 0,7 м. За рік випадає 504 мм опадів, найменше в зимовий період. З березня кількість опадів починає збільшуватися, досягаючи максимуму в червні-липні місяці. Пануючими вітрами в районі Добропілля є вітри східного і північно-східного напрямку, досягають 20-25 м/сек.

Документ державного планування містить ряд заходів спрямованих на раціональне та безпечне поводження з відходами виконання яких дозволить знизити викиди в атмосферу, в тому числі парникових газів, але на жаль, збільшення кількості одиниць транспорту призведе до збільшення кількості викидів у атмосферу від пересувних джерел, це ймовірно може призвести до погіршення якості повітря. Тому можна зробити висновок, що у разі не затвердження документа державного планування вплив на клімат на місцевому рівні залишиться без суттєвих змін.

Інженерно-геологічні процеси та явища.

У геоструктурному відношенні Добропільська міська ТГ розташована в західному крилі синклінальної складки Кальміус-Торецької улоговини.

В геологічній будові даного району беруть участь кам'яно-вугільні, третинні і четвертинні відкладення.

Кам'яно-вугільні відкладення представлені свитами С5 / 2, С6 / 2, С7 / 2 і виражені головним чином піщано-глинистими сланцями, перешаровуються з піщаниками.

Третинні відкладення представлені, головним чином дрібнозернистими, рідше різнозернистими білими пісками Полтавського ярусу, потужністю до 25,0 м. У нижній частині вони насичені водою і утворюють пливун.

Четвертинні відкладення виражені товщею суглинків, серед яких ясно виділяється два горизонти: верхній, що складається з жовтих лесовидних суглинків, нижній - з червонувато-бурих, дуже щільних суглинків.

Потужність четвертинних відкладень не скрізь однакова і знаходиться в залежності від рельєфу. На схилах річкових долин і балок вона коливається від 15,4 до 20,0 м, в той час як в сторону вододілів, вона помітно збільшується, досягаючи 34,5 м.

Основними корисними копалинами під площею міста є поклади вугілля.

Стан атмосферного повітря

Особливістю міста є функціонування гірничодобувної промисловості, що

передбачає накопичення відходів, захаращення земельних ділянок.

Основними джерелами забруднення атмосферного повітря Добропільської ТГ є відвали шахт, модульні котельні, котли та пічні очаги на твердому паливі, які опалюють приватний та державний сектор, та пересувні джерела.

Добропілля – це промислове місто з великим техногенним навантаженням. На території ТГ розташовано 3 вугільних підприємства, які входять до складу ДП «Добропілля-видобуток», 2 збагачувальні фабрики: АТ «ДТЕК «Добропільська ЦЗФ» і АТ «ДТЕК «Жовтнева ЦЗФ». Ці підприємства здійснюють значний вплив на атмосферне повітря під час видобутку корисних копалин.

Якість атмосферного повітря в Добропільській міській ТГ залежить від обсягів викидів забруднюючих речовин від двох основних джерел забруднення - стаціонарних і пересувних.

За публічною інформацією Головного управління статистики у Донецькій області обсяг викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел міста Добропілля протягом 2020 року склав 23392,6 тон. Спостерігається загальне зменшення обсягів викидів від стаціонарних джерел. Найпоширенішими забруднюючими речовинами у викидах є пил, діоксин та інші сполуки сірки, діоксин азоту, оксид вуглецю.

Основними забруднювачами атмосферного повітря міста є підприємства видобувної промисловості: нараховується 3 підприємства та збагачувальні фабрики - 2 підприємства, які здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Усі підприємства працюють згідно із затвердженими дозволами на викиди.

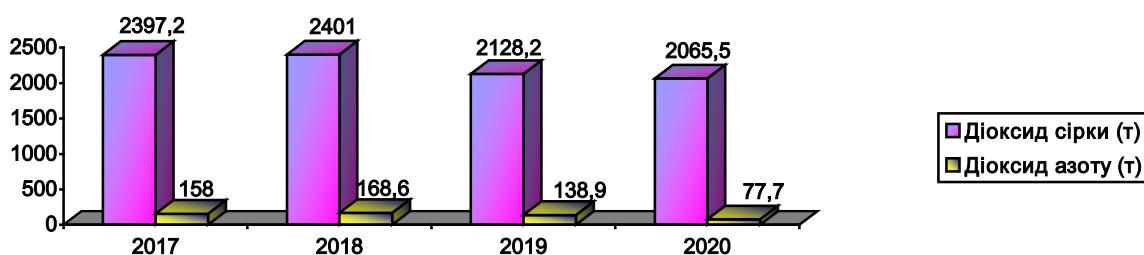

Рис. 2. Динаміка викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення по містах протягом 2017-2020 років (статистика 2021 року відсутня)

Документ державного планування містить заходи щодо проведення інвентаризації джерел забруднення навколишнього природного середовища виконання яких дозволить виявити найбільш забруднюючі джерела і в подальшому знизити з них викиди в атмосферу, та збільшення кількості одиниць транспорту призведе до збільшення кількості викидів у атмосферу від пересувних джерел, це ймовірно може призвести до погіршення якості повітря. Тому можна зробити висновок, що у разі не затвердження документа державного планування вплив на клімат на місцевому рівні залишиться без суттєвих змін.

Стан поверхневих та підземних водних ресурсів

Добропільська міська ТГ, з центром в місті Добропілля, розташована в північно-західній частині області, на річці Бик (приток Самари, басейн Дніпра).

В межах району підземні води приурочені до кам'яновугільних і четвертинних відкладень.

Водоносний горизонт в четвертинних відкладеннях приурочений до низів лесовидних суглинків. Малопотужний, непостійний горизонт не має практичного значення для цілей питного та господарського водопостачання.

За літологічного складу найбільш обводненими є свити С5 / 2 і С6 / 2.

За хімічним складом найбільш обводненими є свити С5 / 2 і С6 / 2 і цілком придатні для пиття і володіють хорошими якостями.

Джерелами водопостачання громади є:

- Покровська фільтрувальна станція, від якої вода в кількості 2,7-3,0 тис.м³ /доб. по водоводу Покровськ-Білозерське, Д = 833мм, подається в міську мережу громади;

- Водозабір «Золотий колодязь», який розташований в 20 км північний схід від міста. Вода з 4-х свердловин в кількості 4,5 тис.м³ / доб. подається в 2 резервуара, ємністю 3000 і 6000м³, з яких по водоводу Д = 630 мм направляється в мережу громади.

Сумарна продуктивність існуючих джерел водопостачання становить 7,5 тис. м³ / добу.

В містах громади є централізована каналізація, якою охоплені мало і багатоповерхова житлова забудова, громадські будівлі і промпідприємства. В сільській місцевості є тільки водопостачання.

Стічні води від каналізованих об'єктів центральної частини міста Добропілля по самопливним колекторам д = 150-400 мм направляються в колектор д = 200-500, проходить по вул. Першотравневій, далі надходять на майданчик міських очисних споруджень.

Постачальником централізованого господарсько-питного водопостачання Добропільської міської ТГ є Добропільське ВУВКГ КП «Компанія «Вода Донбасу». З 07.10.2021 року видано ліцензію КП «Добропільська служба єдиного замовника» на право провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та водовідведення та укладено договір на послуги з централізованого водопостачання на села Красноярське, Новий Донбас, Ганнівка, Новоукраїнка.

Для забезпечення водою мешканців громади здійснюються роботи з переведення системи подачі води на альтернативні джерела водопостачання, так щоб забезпечити водою верхню частину міста Добропілля на даний час тривають роботи з заміною водогону Золотий Колодязь – Добропілля, що дозволить збільшити подачу питної води на 30%. Мешканцям міста Білицьке та смт Водянське на разі подається вода з альтернативного джерела - це шурф шахти Водянської, закінчені роботи з прокладання труби центрального водогону в селищі

Красноярське. Раніше подача води по всіх цих ділянках здійснювалася з Карлівського водосховища, що наразі є неможливим у зв'язку з воєнними діями на території Донецької області.

Для вирішення проблемних питань з водовідведення потребують розробки проекти з реконструкції каналізаційних колекторів, які знаходяться на території Добропільської міської ТГ.

Програмою передбачені заходи щодо поточних ремонтів мереж водопостачання та водовідведення, що позитивно вплине на охорону водних ресурсів та їх раціональне використання. Також передбачені заходи з охорони підземних вод і ліквідації їх джерел забруднення, та будівництво споруд для збирання, очищення вод поверхневого стоку що покращить технічний стан свердловини та колодязів громадського користування і припинить підтоплення вулиць міста та підвальних приміщень стічними водами.

Якщо вищезазначені заходи Програми не будуть реалізовані, подальший розвиток житлової та громадської забудови спричинятиме подальше техногенне навантаження на водні об'єкти Добропільської міської ТГ.

Стан ґрунтів

Ґрунтовий покрив території, що досліджується, в основному одноманітний. Згідно даних офіційного веб-порталу Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру «Публічна кадастрова карта» в межах проектної території поширені чорноземи звичайні середньогумусні (шифр 51), чорноземи звичайні малогумусні (шифр 54) та містами чорноземи лучні поверхнево-слабосоленцуваті ґрунти (шифр 112).

Основними джерелами забруднення ґрунтів міської території є підприємства та побутові відходи, сільської території – господарська діяльність людини та транспорт. У випадку несвоєчасного збирання та утилізації сміття можливе локальне бактеріологічне та механічне забруднення ґрунтів. Інтенсивна сільськогосподарська діяльність і природно-кліматичні умови призводять до значної ерозії ґрунтів. Вторинним джерелом негативного впливу на ґрунт є забруднення атмосферного повітря.

Розробка вугільних родовищ у Донбасі створила велике навантаження і призвела до значного нагромадження негативних факторів, що впливають на навколишнє природне середовище.

Вплив гірничих робіт на навколишнє середовище пов'язаний з багаторічним нераціональним використанням природних ресурсів із застосуванням застарілих технологій і характеризується наступним: активізацією деформацій земної поверхні, утворення провалів; зсувами зон активного газовиділення, неконтрольованим метановиділенням; порушенням гідрологічного режиму, підтопленням територій; забрудненням водного і повітряного басейнів, негативним впливом породних відвалів; знищенням ґрунтового і рослинного покриву на територіях, значно більших, ніж земельні відводи підприємств.

В наслідок реалізації Програми не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали

землі та інші подібні загрози відсутні.

Одним з головних факторів ґрунтоутворення є рослинництво.

Стан рослин

Найбільшій антропогенній трансформації зазнали ділянки видобування корисних копалин, де утворились відвали порід, та місця видалення відходів.

На території населених пунктів Добропільської міської ТГ зелені насадження є найважливішим елементом формування міського середовища, фактором, що має велике значення в санітарно-гігієнічному, архітектурно-планувальному і соціальному відношенні. Зелені насадження потребують інвентаризації та відповідного догляду. Важливим питанням є забезпечення догляду зелених насаджень на прибудинкових територіях житлових масивів, впродовж вулиць і доріг міст та селищ, створення ландшафтно-рекреаційних зон.

Зелена зона громади представлена об'єктами загального користування (парки, сквери, лісопарки), обмеженого користування (насадження на територіях об'єктів громадського та іншого призначення), спеціального призначення (насадження вздовж вулиць та санітарно-захисні насадження). Важливу роль в догляді за зеленими насадженнями відіграє полив дерев, кущів, квітників і газонів.

Загальна площа зелених насаджень в Добропільській ТГ складає 140,8 га, з них 61,86 га – площа зелених насаджень загального користування, 48,65 га – площа зелених насаджень обмеженого користування, 12,5 га – площа зелених насаджень спеціального призначення.

Природно заповідний фонд Добропільської міської ТГ

Природно-заповідний фонд Добропільської міської ТГ станом на 01.01.2023 має у своєму складі 2 території загальною фактичною площею – 140 га .

У 2020 році рішеннями:

- Ганнівської сільської ради від 01.09.2020 року № VII/72-3 було надано згоду на оголошення території ландшафтного заказника місцевого значення «Кутузянські джерела» поблизу села Кутузівка орієнтовною площею 110 га;

- Святогорівської селищної ради від 22.06.2020 № УІІ/67-27 погоджено створення ландшафтного заказника місцевого значення на території смт Святогорівка загальною площею 30 га.

На даний час ці об'єкти природно-заповідного фонду знаходяться у стані створення та проектування.

Території та об'єкти Смарагдової мережі в Добропільській міській ТГ відсутні.

Виконання заходів Програми не спричинятиме навантаження на об'єкти тваринного та

рослинного світу зокрема з природоохоронним статусом, а навпаки, призведе до позитивних наслідків: озеленення територій населених пунктів спрямовані на збільшення зелених насаджень і покращення стану біорізноманіття.

Стан поводження з відходами

Масштабність ресурсовикористання і гірничодобувної спеціалізації економіки міста сприяють значному утворенню і накопиченню відходів виробництва. Хоча певна частина відходів у процесі виробництва переробляється і використовується в якості вторинних ресурсів, переважна їх кількість накопичується у відвалах.

За публічною інформацією Головного управління статистики у Донецькій області динаміка утворення та утилізації відходів I-IV класів небезпеки в місті Добропіллі представлена на рис.2.

Утворення та накопичення відходів, т.

Утворення відходів (т):	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік
I–IV класів небезпеки – всього	4304035,6	3209670,3	3343067,8	2706750,5
у тому числі I–III класів небезпеки	16,5	22,2	14,0	18,4
Загальний об’єм відходів, накопичених протягом експлуатації (т):				
I–IV класів небезпеки – всього	157837666,4	159664593,7	162850411,9	182024374,4
у тому числі I–III класів небезпеки	-	-	-	-

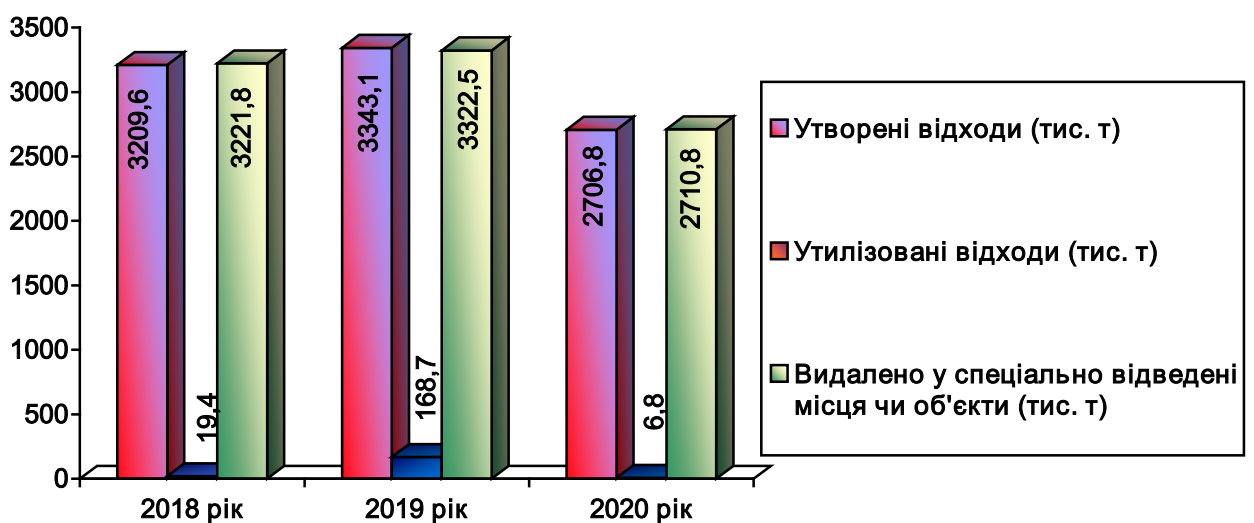

Рис.3 Динаміка утворення та утилізації відходів I-IV класів небезпеки в місті Добропіллі (за 2021 рік статистична інформація відсутня)

Місцем розміщення відходів в Добропільській міській територіальній громаді є

звалище твердих побутових відходів смт. Водянське. На теперішній час звалище твердих побутових відходів смт. Водянське загальною площею 9 га. знаходиться на балансі КП «Добропільська служба єдиного замовника». У Добропільській міській територіальній громаді частково впроваджено роздільний збір відходів (скло /папір/пластик/батарейки).

Реалізація заходів Програми призведе до позитивних наслідків за рахунок ліквідації несанкціонованих звалищ ТПВ, придбання контейнерів для збору побутових відходів та роздільного збору відходів.

Демографічний показник

Чисельність населення Добропільської міської ТГ

№ з/п	Найменування територіальних громад та населених пунктів, що входять до їх складу, із зазначенням адміністративного статусу	Чисельність наявного населення
1	місто Добропілля	28170
2	місто Білицьке	7764
	Святогорівський старостинський округ	
3	смт Святогорівка	1799
4	село Вірівка	451
5	село Вікторівка	17
6	село Копані	151
7	село Нововікторівка	38
8	село Новоукраїнка	236
	Світлівський старостинський округ	
9	смт Водянське	1373
10	селище Світле	833
11	селище Новий Донбас	370
12	селище Красноярське	528
13	селище Шевченко	372
	Ганнівський старостинський округ	
14	село Ганнівка	734
15	село Кутузівка	46
16	село Рубіжне	72
	Всього	42954
	Внутрішньо переміщені особи	8300

Впродовж ряду років спостерігається скорочення чисельності населення, що пов'язане зі специфікою демографічних процесів, з економічною кризою, трудовою міграцією, бойовими діями та евакуацією населення.

Зміна вікової структури населення, зниження якості та тривалості життя є

наслідком багатьох економічних, соціальних та екологічних факторів, серед яких забруднення довкілля займає значне місце.

Вплив навколишнього середовища на процеси відтворення не можна адекватно розкрити без залучення даних екології. Високий рівень забруднення атмосферного повітря – один з основних факторів підвищення ризику смертності та захворюваності населення. Серед найбільших гострих екологічних проблем як на регіональному, так і на державному рівні, населення України визначає проблеми засмічення природи побутовими відходами, проблему забруднення атмосфери шкідливими викидами та проблему неякісної води.

За інформацією Головного управління статистики у Донецькій області природний рух населення Добропільської міської ТГ Донецької області наведено в наступній таблиці.

***Природний рух населення Добропільської міської ТГ Донецької області
у 2015 – 2018 роках (за 2019-2020 статистична інформація відсутня)***

Роки	Кількість живонароджених, осіб	Кількість померлих, осіб	Природний рух, скорочення (-), осіб
2015	447	902	-455
2016	393	871	-478
2017	326	857	-464
2018	322	885	-563

Аналіз захворюваності населення

Потрапляння забруднюючих речовин в організм людини до органів дихання та травлення викликає ризик розвитку їх хвороби. До складу пилу можуть входити особливо небезпечні частинки, такі як свинець, кадмій, ртуть, діоксини. На населення, що мешкає поблизу промислових підприємств, можуть мати вплив сполуки речовин, що утворюються в результаті технологічних процесів.

Серед хвороби, які можуть мати відношення до забруднення довкілля, слід виділити хвороби органів дихання, захворювання на хронічний бронхіт та астму, а також інфекційні захворювання та новоутворення, а також хвороби систем кровообігу.

В цілому по Добропільській міській ТГ показники стану здоров'я та рівня захворюваності системи кровообігу відповідають загальнодержавним.

Захворюваність і смертність від хвороб системи кровообігу становлять одну із провідних проблем сучасної системи охорони здоров'я. На відміну від провідних країн світу, хвороби системи кровообігу в Україні протягом останніх десятиліть продовжують зростати і залишаються важливою медико-соціальною проблемою.

Низка досліджень вказує на негативний вплив екологічних чинників на розвиток серцево-судинної патології: незадовільний стан довкілля, забруднення хімічними, фізичними та біологічними чинниками повітря, ґрунту і води, а такі сполуки як формальдегід, фенол, діоксид азоту та оксид вуглецю стимулюють розвиток атеросклерозу коронарних артерій.

Серед причин, що пов'язані з впливом екології на стан здоров'я населення та які можуть викликати хвороби органів травлення, є антропогенне забруднення поверхневих вод і суші, радіоактивні локальні забруднення, утворення токсичних речовин у результаті вторинних реакцій, нагромадження на поверхні суші стабільних шкідливих і отруйних речовин, здатних до переносу в харчових ланцюгах.

На сучасному етапі стан здоров'я населення громади характеризується значною поширеністю хронічних хвороб та соціально небезпечних захворювань. Високими залишаються рівні інвалідності та смертності при короткій середній тривалості життя. На здоров'я і відтворення населення негативно впливають якісні показники життя, забруднення довкілля, незадовільні умови праці, поширення інфекційних і паразитарних захворювань, кризи галузі медичного обслуговування, недостатній контроль за якістю та вживанням лікарських засобів і біологічно активних домішок, тютюнокуріння.

У разі, якщо Програма не буде затверджена, всі передбачені заходи не будуть комплексними, інтегрованими та ефективними, адже інертний характер розвитку ситуації в економіці та соціальному житті громади сприятиме накопиченню екологічних проблем, серед яких амортизація комунального обладнання та незадовільний стан інфраструктури що можуть нести загрози техногенного характеру. Більш того, може виникнути кумулятивний ефект з проблем, що ускладнить існуючу екологічну ситуацію. Особливу загрозу становитиме проблема накопичення та утилізації твердих побутових та промислових відходів, підвищиться ризик використання небезпечних технологій утилізації ТПВ, викиди яких можуть погіршити якість атмосферного повітря, поверхневих та підземних вод, ґрунтів, а це, в свою чергу, може підвищити ризик виникнення новоутворень і хвороб органів дихання в населення, призвести до зниження біорізноманіття тощо.

3. Характеристика стану довкілля та умов життєдіяльності і здоров'я людей на територіях, які можуть зазнати впливу в результаті реалізації Програми

Програма економічного і соціального розвитку території Добропільської територіальної громади на 2023 рік визначає пріоритетні напрями економічного і соціального розвитку, враховує екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного, стабільного соціально-економічного розвитку Добропільської міської ТГ та підвищення якості життя населення. Напрями Програми заплановано впроваджувати виконанням переліку заходів, які покликані привести громаду до стратегічного бачення.

Вплив на навколишнє природне середовище, у тому числі на здоров'я населення, при впровадженні заходів, може мати як позитивні так і негативні наслідки. Реалізація заходів Програми при існуючому стані дозволяє покращити соціально-економічні умови життя і діяльності громади. Ймовірні наслідки для довкілля від реалізації Програми зведені в таблиці.

Ймовірні наслідки для довкілля від реалізації Програми

Ймовірні наслідки	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	Ні	
Атмосферне повітря				
1. Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел			●	
2. Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел		+	●	
3. Погіршення якості атмосферного повітря			●	+
4. Появу джерел неприємних запахів			●	
5. Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату			●	
Водні ресурси				
6. Збільшення обсягів скидів у поверхневі води			●	+
7. Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти			●	
8. Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню			●	+
9. Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)			●	+
10. Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод			●	
11. Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)			●	+
12. Зміни напрямку або швидкості потоків підземних вод			●	
13. Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)			●	
14. Забруднення підземних водоносних горизонтів			●	+
Відходи				

Звіт про стратегічну екологічну оцінку ПСЕР Добропільської міської ТГ на 2023 рік

15. Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів			●	+
16. Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки			●	+
17. Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки			●	+
18. Спорудження екологонебезпечних об'єктів поводження з відходами			●	
19. Утворення або накопичення радіоактивних відходів			●	
Земельні ресурси				
20. Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару			●	
21. Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів			●	
22. Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу			●	
23. Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури			●	
24. Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель			●	
25. Виникнення конфліктів між ухваленими цілями стратегії та цілями місцевих громад			●	
Біорізноманіття та рекреаційні зони				
26. Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві			●	+
27. Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому			●	
28. Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин			●	
29. Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей			●	+
30. Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини			●	+

Звіт про стратегічну екологічну оцінку ПСЕР Добропільської міської ТГ на 2023 рік

31. Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)			●	
Населення та інфраструктура				
32. Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території			●	+
33. Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі			●	
34. Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему, зміни в структурі транспортних потоків			●	
35. Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень			●	
36. Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги			●	+
37. Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей			●	
Екологічне управління та моніторинг				
38. Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки			●	+
39. Погіршення екологічного моніторингу			●	+
40. Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження			●	+
41. Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва			●	
Інше				
42. Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів			●	
43. Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу			●	
44. Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії			●	+
45. Суттєве порушення якості природного середовища			●	+

46. Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому			●	
47. Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей			●	

На основі оцінок, представлених у вищенаведеній таблиці, можна зробити такі висновки щодо ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Програми:

атмосферне повітря - негативний вплив, а саме: збільшення кількості одиниць транспорту призведе до збільшення кількості викидів у атмосферу від пересувних джерел, це ймовірно може призвести до погіршення якості повітря; позитивні наслідки: заходи щодо проведення інвентаризації джерел забруднення навколишнього природного середовища виконання яких дозволить виявити найбільш забруднюючі джерела і в подальшому знизити з них викиди в атмосферу.

водні ресурси - позитивні наслідки: заходи щодо поточних ремонтів та реконструкції мереж водопостачання та водовідведення, що позитивно вплине на охорону водних ресурсів та їх раціональне використання. Також передбачені заходи з охорони підземних вод і ліквідації їх джерел забруднення, та будівництво споруд для збирання, очищення вод поверхневого стоку що покращить технічний стан свердловини та колодязів громадського користування і припинить підтоплення вулиць міста та підвальних приміщень стічними водами;

відходи - позитивні наслідки за рахунок ліквідації несанкціонованих звалищ ТПВ, придбання контейнерів для збору побутових відходів, в т.ч. для роздільного збору та будівництво нових контейнерних майданчиків;

земельні ресурси – в наслідок реалізації Програми не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози;

біорізноманіття - наслідки позитивні: розвиток бджільництва шляхом надання фінансової підтримки власникам бджолосімей; зниження чисельності бродячих і безпритульних тварин; озеленення територій населених пунктів спрямовані на збільшення зелених насаджень і покращення стану біорізноманіття;

населення та інфраструктура - наслідки позитивні: поліпшення санітарноепідеміологічної та санітарно-епізоотичної ситуації, поточний ремонт вулиць та тротуарів (у т.ч. заходи зі створення безперешкодного доступу для інвалідів (пониження з'їздів), ремонт мереж водопроводу та водовідведення; негативний вплив на стан здоров'я чи захворюваність населення не очікується.

При впровадженні заходів Програми, у порівнянні із існуючим станом, очікується позитивний вплив на навколишнє природне середовище, у тому числі на здоров'я населення.

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються Програми, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом.

Основними екологічними проблемами в процесі реалізації Програми економічного і соціального розвитку Добропільської міської ТГ на 2023 рік, з якими стикається громада, є:

1. Екологічні наслідки діяльності вугільних підприємств:
 - забруднення атмосферного повітря викидами;
 - накопичення великої кількості промислових відходів;
 - скидання шахтних вод;
 - деформація земельної поверхні;
 - утворення провалів;
 - неконтрольоване метановиділення;
 - підтоплення територій;
 - негативний вплив породних відвалів;
 - знищення ґрунтового та рослинного покриву території громади;
 - затоплення шахт.
2. Неєфективне управління у сфері поводження з твердими побутовими відходами:
 - наявність стихійних сміттєзвалищ побутових відходів;
 - недостатня кількість сучасної інфраструктури поводження з побутовими та промисловими відходами;
 - недостатня система роздільного збору сміття;
 - проблема утилізації твердих побутових відходів на території громади.
3. Зношеність та аварійний стан водопроводно-каналізаційних мереж громади.
4. Незадовільний стан очисних споруд.

5. Забруднення атмосферного повітря викидами автотранспорту.
6. Неєфективне використання природних рослинних ресурсів та мале забезпечення необхідною площею зелених насаджень загального користування.
7. Низький рівень екологічної культури населення.
8. Велика кількість безпритульних тварин.
9. Відсутність органу та спеціального обладнання для вирішення проблем з безпритульними тваринами, а також тваринами, що мають господарів (для відлову та регулювання чисельності безпритульних тварин, реагування на зграї агресивних тварин, тварин у житловому секторі, тварин у біді, або контролю за дотриманням вимог чинного законодавства у сфері захисту тварин.
10. Низька обізнаність населення щодо принципів поводження з домашніми та дикими тваринами, випадки жорстокого поводження з тваринами.
11. Погіршення демографічної ситуації (природне та міграційне скорочення, середня очікувана тривалість життя при народженні, за статтю: чоловіки - 69,5 років, жінки – 77,8 років).
12. Погіршення стану здоров'я населення внаслідок забруднення довкілля.

Розширення зелених зон позитивно позначиться на умовах життя населення в цілому; прийняття належних заходів щодо поліпшення водопостачання, каналізації, рівня благоустрою і санітарного стану сприятиме зменшенню ризику на стан здоров'я населення.

Аварії, що можуть вплинути на здоров'я населення, відсутні.

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються Програми, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки Програми

Зобов'язання у сфері охорони довкілля встановлені з урахуванням основних законодавчих актів, що діють у сфері охорони навколишнього природного середовища:

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
2. Закон України «Про відходи»;
3. Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28 лютого 2019 року;

4. Національний план управління відходами до 2030 року, затверджений Розпорядженням Кабінету Міністрів України №117-р від 20 лютого 2019 року;
5. Паризька угода, ратифікована Законом України №1469 від 14 липня 2016 року;
6. Державні санітарно-протиепідемічні правила і норми щодо поводження з медичними відходами», затверджені Наказом МОЗ України №325 від 08.06.2015 р.;
7. Регіональна цільова програма щодо здійснення розчистки та регулювання русел річок на 2018-2022 роки, затверджена розпорядженням голови обласної державної адміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 10 вересня 2018 року № 1123/5-18;
8. Регіональна програма моніторингу стану довкілля в Донецькій області на період 2020-2024 роки, затверджена розпорядженням голови обласної державної адміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 13 січня 2020 року № 20/5-2;
9. Міжвідомча регіональна програма «Екологічна просвіта та інформування для сталого розвитку Донеччини на 2020-2025 роки, затверджена розпорядженням голови обласної державної адміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 13 січня 2020 року № 21/5-20;
10. Постанови, положення та інші нормативно-правові документи в галузі охорони навколишнього природного середовища.

Відповідно до нормативно-правової бази України, проект Програми відповідає ряду зобов'язань:

1. Пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;
2. Проведення природоохоронних заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони довкілля;
3. Проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;
4. Підвищення комфортності сформованої міської забудови за рахунок її реконструкції, відновлення і модернізації;
5. Вжиття заходів щодо зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин і зменшення впливу фізичних факторів;
6. Впровадження роздільного збору сміття;
7. Вивезення твердих побутових відходів на полігон ТПВ, згідно з договором;

8. Організація системи збору медичних відходів з подальшою передачею їх на переробку чи утилізацію спеціалізованому підприємству;

9. Здійснення інструментально-лабораторних вимірювань параметрів викидів забруднюючих речовин стаціонарних і пересувних джерел; недопущення експлуатації транспортних та інших пересувних засобів та установок, у викидах та скидах яких вміст забруднюючих речовин перевищує встановлені нормативи;

10. Забезпечення загальної доступності Програми та самого звіту SEO відповідно до вимог Законів України «Про доступ публічної інформації» і «Про стратегічну екологічну оцінку» шляхом здійснення публікації у друкованих засобах масової інформації та розміщення на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування.

Враховуючи результати аналізу можна зробити висновок, що Програма, відповідає цілям екологічної політики, встановлених на національному та регіональному рівнях; враховує більшість з них і пропонує комплекс заходів, спрямованих на їх виконання.

Стосовно дотримання міжнародних зобов'язань у інших напрямках співробітництва, наприклад, таким як зміна клімату, охорона озонного шару та ін., слід зазначити, що вони не мають прямого відношення до головних цілей та завдань проекту Програми, що є документом місцевого рівня.

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових, постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків.

Наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – це будь-які ймовірні наслідки реалізації завдань Програми для, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Під кумулятивним впливом розуміється сукупність впливів від реалізації планованої діяльності та інших, що існують або плануються в найближчому майбутньому видів антропогенної діяльності (прямий і опосередкований вплив людства на навколишнє середовище та його компоненти внаслідок господарської діяльності), які можуть призвести до значних негативних або позитивних впливів на навколишнє середовище або соціально-економічні умови.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії двох або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту.

На території Добропільської міської ТГ при дотриманні та виконанні захисних і охоронних заходів, що відповідають діючим нормативним вимогам, можливість виникнення кумулятивного впливу, який супроводжується негативними екологічними наслідками та понаднормативними викидами в атмосферне повітря забруднюючих речовин, не очікується.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку ПСЕР Добропільської міської ТГ на 2023 рік

Зміна клімату і мікроклімату в результаті реалізації Програми не очікується, оскільки відсутні причини, які призводять до їх зміни.

Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, також відсутні.

Синергічні наслідки також відсутні.

Серед ключових наслідків реалізації ПСЕР у 2023 році, а також з огляду на короткий період реалізації Програми (протягом одного року), доцільно зробити наступні висновки щодо ймовірного впливу ДДП на довкілля.

Вплив на атмосферне повітря: не передбачається погіршення стану атмосферного повітря. Програма не передбачає створення нових підприємств із значними обсягами викидів у атмосферне повітря. Програма передбачає реалізацію завдань, спрямованих на здійснення моніторингу, оцінки та управління якістю атмосферного повітря, проведення заходів щодо пропаганди охорони навколишнього природного середовища, запровадження енергоефективного управління міським та сільським господарством.

Вплив на водні ресурси: Програма не передбачає створення підприємств, діяльність яких призведе до збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води. Тому реалізація ПСЕР у 2023 році не має призвести до погіршення стану водних ресурсів. Разом з тим, ремонт споруд та мереж інженерної інфраструктури з заміною обладнання (централізоване водопостачання та водовідведення, будівництво споруд для збирання, очищення вод поверхневого стоку що покращить технічний стан свердловини та колодязів громадського користування), дозволять знизити рівень забруднення поверхневих та ґрунтових вод.

Відходи: впровадження роздільного збору з придбанням контейнерів для збору побутових відходів дозволить зменшити навантаження на існуюче звалище ТПВ, матиме позитивний ефект для реалізації схеми санітарного очищення населених пунктів Добропільської міської ТГ.

Вплив на земельні ресурси: внаслідок реалізації Програми не передбачається будь-якого посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів, змін у топографії або у характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози. Разом з тим, зменшенню вітрової та водної ерозії ґрунтів має сприяти реалізація заходу з озеленення населених пунктів ТГ. Ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ в цілому також матиме позитивний вплив.

Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони: в Програмі не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття. Натомість збільшення площі озеленення населених пунктів та розвиток бджільництва матиме позитивний вплив на збереження біорізноманіття.

Вплив на культурну спадщину: охорона пам'яток культурної спадщини та інвентаризація об'єктів археологічної спадщини, утримання та поточний ремонт елементів благоустрою, малих архітектурних форм тощо матиме позитивний вплив.

Вплив на населення та інфраструктуру: Програма не передбачає появу нових ризиків на стан здоров'я чи захворюваність населення. Поліпшення санітарно-епідеміологічної та санітарно-епізоотичної ситуації на території Добропільської міської ТГ, реконструкція та ремонт об'єктів комунальної інфраструктури, збільшення додаткових зелених насаджень позитивно вплине на загальні покращення умов життя і діяльності громади.

Екологічне управління, моніторинг: Програма не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в сфері екологічної безпеки, натомість передбачено покращення управління відходами та підвищення енергоефективності управління міським та сільським господарством.

Кумулятивний вплив: ймовірність того, що реалізація Програми призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, відсутня.

Транскордонний вплив під час реалізації заходів Програми відсутній.

Таким чином, реалізація ПСЕР Добропільської міської ТГ на 2023 рік не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація багатьох заходів та завдань Програми може призвести до покращення екологічної ситуації в громаді.

Затвердження Програми, зважаючи на комплексність рішень, що обумовлюється необхідністю збалансованого розвитку екологічної складової у короткостроковий період (1-3 роки) буде мати незначний вплив на довкілля, який буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів.

Реалізація положень Програми буде мати позитивний вплив на рівень здоров'я населення, тобто сприятиме зниженню рівня захворюваності населення, що є важливим індикатором регіонального розвитку на середньостроковий та довгостроковий період. У разі продовження розпочатої роботи вплив не буде відрізнятися від короткострокового.

У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як незначний, оскільки як зазначалося вище буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів.

Таким чином, реалізація Програми не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація багатьох оперативних завдань Програми має призвести до покращення екологічної ситуації в Добропільській міській ТГ.

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми

Реалізація проекту Програми передбачає виконання великої кількості заходів та проектів, що стосуються розвитку сфери забезпечення Добропільської міської ТГ системами інженерної інфраструктури, ремонту вулично-дорожньої мережі, енергозбереження і раціонального використання природних ресурсів, розвитку агропромислового

комплексу, виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному відношенні життєвого середовища.

Серед головних заходів, що мають безпосередній вплив на санітарно-гігієнічні умови проживання населення та забезпечують пом'якшення негативних наслідків реалізації проекту Програми можна виділити:

- подальший розвиток вулично-дорожньої мережі: ремонт існуючих вулиць, доріг та тротуарів;
- ліквідація несанкціонованих звалищ побутових відходів;
- розвиток систем водопостачання з метою забезпечення необхідною кількістю води та якістю, що відповідає санітарним нормам, а саме: поточний ремонт мереж водопостачання та водовідведення;
- розвиток інфраструктури управління відходами - впровадження системи роздільного збору ТПВ, придбання контейнерів для збору побутових відходів;
- заходи з озеленення, збереження ландшафтного та біотичного різноманіття.

Виконання заходів, передбачених Програмою, матиме позитивний вплив на всі складові довкілля, поліпшення загального екологічного та естетичного стану території Добропільської міської ТГ.

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)

Проект Програми економічного і соціального розвитку Добропільської міської ТГ на 2023 рік розроблений на короткостроковий період і є плановим документом. Програма на 2023 рік спрямована на дотримання екологічних стандартів.

Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Програми вказує на те, що реалізація Програми позитивно вплине на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з відходами, земельні ресурси, біорізноманіття, рекреаційні зони та культурну спадщину. Це означає, що Програма спрямована на екологічно збалансований сценарій розвитку і не потребує розгляду альтернатив.

Під час підготовки проекту звіту про стратегічну екологічну оцінку визначено доцільність і прийнятність планованої діяльності і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки довкілля.

У контексті стратегічної екологічної оцінки Програми економічного і соціального розвитку Добропільської міської ТГ може бути розглянутий і інший сценарій розвитку: гіпотетичний «нульовий», за яким Програма не затверджується та більшість зовнішніх загроз і багатьох внутрішніх проблем з високою ймовірністю погіршать існуючу екологічну

ситуацію.

Гіпотетичний сценарій пов'язаний із збереженням нинішнього стану громади. Цей варіант виходить з того, що зміни у економічній політиці практично не відбуватимуться. При цьому якісні показники розвитку будуть залишатись малорухомими. А це стримує процеси інноваційного розвитку економіки.

Реалізація гіпотетичного сценарію ілюструє значне загострення соціально-політичних, фінансово-економічних, комунальних проблем, перешкоджаючих набуттю високої якості життя, комфортних умов життя та добробуту населення.

Отже, за результатами аналізу визначено, що в рамках гіпотетичного сценарію подальший сталий розвиток Добропільської міської ТГ є ускладненим, і цей сценарій призводить до погіршення екологічної ситуації в межах території ТГ, продовження подальшого зносу інфраструктури, неефективного використання енергоресурсів.

Результати проведення цільового аналізу планованих завдань щодо їх відповідності цілям охорони довкілля, визначених на місцевому рівні, виявили необхідність прийняття Програми. В інтересах ефективного та сталого розвитку громади та підвищення якості життя населення найсприятливішим варіантом буде затвердження запропонованої Програми.

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання Програми для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

СЕО не завершується прийняттям рішення про затвердження Програми. Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації Програми, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Протокол про СЕО встановлює необхідність здійснення моніторингу значного впливу на довкілля, у тому числі здоров'я населення, від реалізації затвердженої Програми. Результати моніторингу мають бути доведені до відома природоохоронних органів і органів охорони здоров'я, а також громадськості.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію програми;
- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
- перевірки того, що програма виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення

несприятливих наслідків.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально підібрані для цілей СЕО.

Для оцінки повноти та якості реалізації програмних заходів структурними підрозділами та відділами Добропільської міської ради здійснюватиметься щоквартальний моніторинг виконання Програми, що дасть змогу оперативно приймати необхідні управлінські рішення.

Моніторинг базується на розгляді цільових показників для кожного сектору міського та сільського розвитку та аналізі досягнення запланованих результатів. Система запропонованих в Програмі цільових індикаторів включає екологічні індикатори та індикатори здоров'я населення.

Вплив виконання Програми на довкілля, у тому числі на здоров'я населення, можуть бути виявлені в результаті моніторингу реалізації проектних рішень Програми, які мають прямі наслідки на стан навколишнього середовища, умови життєдіяльності та здоров'я населення.

Моніторинг даних впливів можливо здійснювати за показниками, які вказані в таблиці.

Екологічні індикатори для моніторингу виконання Програми

№	Індикатор
<i>Забруднення повітря</i>	
1	Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення
2	Викиди найпоширеніших забруднюючих речовин (оксид вуглецю, пил, оксиди азоту та діоксид сірки) в атмосферне повітря
<i>Водні ресурси</i>	
3	Обсяги скидання очищених і недостатньо очищених зворотних вод у водні об'єкти
<i>Відходи</i>	
4	Обсяги утворення ТПВ
5	Обсяги перероблення ТПВ на території громади
<i>Здоров'я населення</i>	
6	Природний приріст, скорочення (–) осіб

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)

Враховуючи географічне місце розташування Добропільської міської ТГ на значній відстані від межі сусідніх держав, ймовірні транскордонні наслідки на довкілля та здоров'я населення ТГ відсутні.

11. Резюме нетехнічного характеру інформації передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію.

Програма економічного і соціального розвитку Добропільської міської ТГ на 2023 рік спрямована на запровадження механізмів щодо підвищення стандартів життя населення шляхом розбудови інфраструктури, раціонального використання ресурсного потенціалу, мінімізації можливих негативних явищ і підвищення фінансової та управлінської спроможності громади із забезпеченням захисту прав та інтересів найбільш вразливих соціальних груп населення.

У Програмі визначені такі стратегічні цілі:

1. Оновлена, конкурентоспроможна економіка.
2. Якість життя та людський розвиток.
3. Ефективне управління та безпека в умовах зовнішніх і внутрішніх викликів.
4. Екологічна безпека та збалансоване природокористування.

Головною метою Програми є захист та безпека населення, функціонування бюджетної сфери, комунальних підприємств у період воєнного та післявоєнного стану, фінансове забезпечення заходів територіальної оборони, підтримка ВПО, збалансованість економіки, залучення інвестицій для відновлення інфраструктури та подальшого розвитку громади.

У процесі розроблення СЕО вивчені головні стратегічні документи, плани і програми, що діють на національному, регіональному та місцевому рівнях, проведений аналіз їх головних цілей, які в тій чи іншій мірі визначають передумови для прийняття проектних рішень або пропозицій в документі державного планування місцевого рівня. Їх положення та завдання приймаються до уваги в процесі розроблення проекту Програми та її стратегічної екологічної оцінки.

При аналізі та оцінці поточного стану навколишнього середовища були використані статистичні дані та офіційні дані обласних і місцевих органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та реалізують державну політику у сфері охорони здоров'я.

В процесі роботи були проаналізовані доступні дані моніторингових спостережень, що здійснюються суб'єктами в рамках програм державного моніторингу навколишнього середовища на локальному та регіональному рівні.

Стан навколишнього природного середовища території Добропільської міської ТГ характеризується як задовільний. Однак, велика зношеність інфраструктури спричинене вичерпанням термінів експлуатації та неналежним функціонуванням об'єктів водопровідно-каналізаційного господарства, низький рівень енергоефективності, ресурсозатратність підприємств, відсутність належного поводження з побутовими відходами, зокрема їх переробки та захоронення, в комплексі створюють екологічні

проблеми.

При цьому техногенні навантаження отримує атмосферне повітря, ґрунтове середовище. Джерелами забруднення ґрунтів території ТГ є підприємства та побутові відходи. У випадку несвоєчасного збирання та знешкодження сміття можливе локальне бактеріологічне та механічне забруднення ґрунтів. Головними забруднювачами поверхневих вод є забруднений поверхневий стік, що формується на території приватного сектору і промислово-комунальних об'єктів в межах водозбірних площ водойм, а також скид стічних вод міських каналізаційних очисних споруд і підприємств.

Впродовж ряду років спостерігається скорочення чисельності населення, що пов'язане зі специфікою демографічних процесів, з економічною кризою, трудовою міграцією, а в останній рік евакуацією населення. Враховуючи відсутність даних про територіальні закономірності поширення різних класів захворювань та причинні зв'язки зі станом довкілля, очікувані зміни в стані здоров'я населення, в разі якщо документ державного планування не буде затверджено, є мало прогнозованими.

Серед ключових наслідків реалізації Програми, а також з огляду на короткий період її реалізації (2023 рік), доцільно виділити:

- атмосферне повітря: проведення робіт з інвентаризації джерел забруднення навколишнього природного середовища;
- водний басейн: ремонти систем водопостачання та водовідведення та будівництво споруд для збирання, очищення вод поверхневого стоку, а саме, зливової каналізації для відведення поверхневого стоку з території житлових будинків центральної частини м. Добропілля дозволять знизити рівень забруднення поверхневих та ґрунтових вод, а заходи щодо відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму санітарного стану річки Бик поліпшить екологічний стан водойм;
- ґрунти: ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ в цілому матиме позитивний вплив;
- біорізноманіття: збільшення площі озеленення населених пунктів та розвиток бджільництва матиме позитивний вплив на збереження біорізноманіття;
- відходи: впровадження роздільного збору з придбанням контейнерів для збору побутових відходів, забезпечення екологічно - безпечного збирання, перевезення, знешкодження дозволить зменшити навантаження на існуюче звалище ТПВ для реалізації схеми санітарного очищення населених пунктів Добропільської міської ТГ.
- здоров'я населення: поліпшення санітарно-епідеміологічної та санітарно-епізоотичної ситуації на території Добропільської міської ТГ; ремонт об'єктів комунальної інфраструктури, збільшення додаткових зелених насаджень позитивно вплине на загальні покращення умов життя і діяльності громади. Програма не передбачає появу нових ризиків на стан здоров'я чи захворюваність населення;
- збереження та охорона культурної спадщини: охорона пам'яток культурної

спадщини, інвентаризація об'єктів археологічної спадщини, збереження і утримання пам'ятників, елементів благоустрою, малих архітектурних форм матиме позитивний вплив.

Ймовірність того, що реалізація Програми призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, відсутня.

Враховуючи географічне місце розташування території Добропільської міської ТГ на значній відстані від межі сусідніх держав ймовірні транскордонні наслідки на довкілля та здоров'я населення відсутні. Таким чином, реалізація Програми не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація заходів має призвести до покращення екологічної ситуації на території Добропільської міської ТГ.

Виконання Програми із внесеними до неї змінами буде мати позитивний вплив на рівень здоров'я населення, тобто сприятиме зниженню рівня захворюваності населення, що є важливим індикатором місцевого розвитку.

Реалізація проекту Програми потребує виконання великої кількості заходів, що стосуються розвитку сфери забезпечення Добропільської міської ТГ системами інженерної інфраструктури, ремонту вулично-дорожньої мережі, енергозбереження і раціонального використання природних ресурсів, розвитку агропромислового комплексу, виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному відношенні життєвого середовища.

В інтересах ефективного та сталого розвитку Добропільської міської ТГ та підвищення якості життя населення найсприятливішим варіантом буде затвердження запропонованої Програми.

Замовник у межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання Програми для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, щоквартально оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті та у разі виявлення непередбачених звіт про СЕО негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів щодо їх усунення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19>.
2. Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296 (зі змінами). – Режим доступу: https://menr.gov.ua/files/docs/nakazy/2018/nakaz_296.pdf .
3. Статистична інформація. Навколишнє середовище. – Режим доступу: <http://donetskstat.gov.ua/statinform1/environment.php>.
4. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2020 року № 695;
5. Проекту Закону України "Про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року". - Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/GH6YF00A>;
6. Проект Регіонального плану управління відходами в Донецькій області на період до 2030 року. – Режим доступу: <https://dn.gov.ua/ua/news/v-doneckij-oblasti-rozpochata-robota-z-rozrobki-proyektu-regionalnogo-planu-upravlinnya-vidhodami-na-period-do-2030-roku>.
7. Марушевський Г. Б. Практичний посібник для посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування «Методичні рекомендації для проведення СЕО ДДП»: методичний посібник. К., 2019. – 72 с.

СПИСОК ВИКОНАВЦІВ

ЗВІТУ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

В.о. начальника
відділу економіки

С.О. КРЕЩЕНКО

Начальник відділу з питань
екології, природних ресурсів
та комунального господарства
міської ради

М.М. ЗГОБА